

Ἡ Ἁγία Ἀκυλίνα

ἡ ΖΑΓΚΛΙΒΕΡΙΝΗ

Νεομάρτυς († 27.9.1764)

27 Σεπτεμβρίου

Ἡ Ἀκυλίνα εἶναι ἡ δεύτερη γυναίκα νεομάρτυς ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐπαρχία Λαγκαδᾶ. Νωρίτερα ἀπὸ αὐτὴν εἶχε μαρτυρήσει ἡ ἅγια Κυράννα ποὺ καταγόταν ἀπὸ τὴν Ὑσσα. Καὶ οἱ δύο γυναῖκες μαρτύρησαν σὲ νεαρὴ ἡλικία καὶ μάλιστα σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα μεταξύ τους. Ἡ Ἀκυλίνα ὅμως σὲ ἀντίθεση πρὸς τὴν Κυράννα ὁδηγήθηκε στὸ μαρτύριο ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν πατέρα της.

Οἱ πληροφορίες ποὺ ἀντλοῦμε γιὰ τὸ βίο τῆς Ἀκυλίνας πρὸ τοῦ μαρτυρίου της ἀπὸ τὸ Συναξάριό της εἶναι ἐλάχιστες. Σ' αὐτὸ τονίζεται κυρίως ἡ σταθερότητα καὶ ἡ ἐμμονή της στὴν ἀληθινὴ πίστη, ποὺ τὴν ὁδήγησε τελικὰ στὸ μαρτύριο.

Ἡ Ἀκυλίνα καταγόταν ἀπὸ τὸ Ζαγκλιβέρι, χωριὸ τῆς ἐπαρχίας Λαγκαδᾶ, ποὺ ὑπαγόταν στὴν ἐπισκοπὴ Ἀρδαμερίου. Ἡ οἰκογένειά της ἦταν μιὰ ἀπλὴ χριστιανικὴ οἰκογένεια καὶ πιθανότατα ἡ Ἀκυλίνα ἦταν τὸ μοναδικὸ παιδί σ' αὐτή, καθὼς στὸ Συναξάριό της δὲν γίνεται λόγος γιὰ ἀδελφία τῆς νεομάρτυρος.

Κάποια μέρα ὁ πατέρας τῆς Ἀκυλίνας διαπληκτιζόμενος μ' ἕναν Τοῦρκο, ἄθελά του τὸν σκότωσε. Τὸν συνέλαβαν λοιπὸν καὶ τὸν ὁδήγησαν στὸν πασᾶ τῆς Θεσσαλονίκης μὲ τὴν κατηγορία τοῦ φόνου. Ἐκεῖ ὁ πατέρας της ἐμπρὸς τὴν ἀπειλὴ τοῦ θανάτου, ἀποφάσισε νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ. Ὅταν συνέβη αὐτὸ

τὸ περιστατικὸν ἢ Ἰακουλίνα ἦταν ἀκόμη βρέφος. Ἡ μητέρα της ὅμως, ἡ ὁποία παρέμεινε σταθερὴ στὴν ὀρθόδοξη πίστη, μεγάλωσε τὴ μικρὴ Ἰακουλίνα “ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου” καὶ δὲν ἔπαυσε οὔτε στιγμὴ νὰ τὴν προετοιμάζει οὕτως ὥστε νὰ εἶναι ἕτοιμη νὰ δεχθεῖ ἀκόμη καὶ τὸ μαρτύριο, ἂν χρειαζόταν, παρὰ νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ. Στὸ Συναξάριο τονίζεται ἰδιαίτερα καὶ ἐπαινεῖται ἡ στάσις τῆς μητέρας της, ἡ ὁποία παρέβλεψε τὴ φωνὴ τῆς μητρικῆς της καρδιᾶς καὶ δὲν δίστασε ἀκόμη καὶ νὰ προτρέψει τὴν κόρη της στὸ μαρτύριο.

Ἔτσι ἡ μικρὴ Ἰακουλίνα ποὺ μεγάλωνε μὲ τὰ νάματα τῆς πίστεως ἔγινε στόχος τῶν Τούρκων φίλων τοῦ πατέρα της, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔπαυσαν οὔτε στιγμὴ νὰ τὸν πιέζουν γιὰ νὰ τὴν πείσει νὰ ἐξωμόσει καὶ αὐτὴ. Ὁ πατέρας της, ὁ ὁποῖος πίστευε ὅτι εὐκόλα θὰ τὴν ἔπειθε, τοὺς καθησυχάζε λέγοντάς τους: “μὴ σᾶς μέλη διὰ τὴν θυγατέρα μουῦ αὐτὴ εἶναι εἰς τὸ ἐδικόν μου χέρι, καὶ ὅτε θέλω τὴν τουρκίζω”.

Ὅταν ὅμως ἡ Ἰακουλίνα ἔφτασε σὲ ἡλικία 18 ἐτῶν καὶ οἱ πιέσεις τῶν Τούρκων ἔγιναν ἀφόρητες, ὁ πατέρας της ἐπανελάβε τὴν προσπάθειά του γιὰ νὰ τὴν πείσει νὰ ἀλλαξοπιστήσῃ ἄλλὰ ἡ Ἰακουλίνα ἀνταπάντησε στὴν προσπάθεια αὐτὴ τοῦ πατέρα της μὲ τὴ σταθερότητά της. Τοῦ δήλωσε πὼς δὲν ἐπρόκειτο νὰ προδώσῃ τὴν πίστη της, ὅπως ἔπραξε ἐκεῖνος ποὺ ἦταν δειλός, ἀλλὰ ὅτι προτιμοῦσε νὰ θυσιάσῃ ἀκόμη καὶ τὴ ζωὴ της γι’ αὐτὴ. Μετὰ ἀπ’ αὐτὸ τὸ περιστατικὸν, ἀπογοητευμένος ὁ πατέρας της ἀπὸ τὴν ἀποτυχία του, δήλωσε στοὺς Τούρκους ὅτι παραιτεῖται πλέον ἀπὸ τὴν προσπάθεια νὰ μεταπείσῃ τὴν κόρη του τὴν ὁποία ἄφηγε στὴ διάθεσή τους.

Τότε οἱ Τοῦρκοι συνέλαβαν τὴν Ἰακουλίνα καὶ τὴν ὀδήγησαν στὸν κριτὴ. Καθ’ ὅλη τὴ διάρκειά τῆς πορείας πρὸς τὸ κριτήριον, τὴν Ἰακουλίνα συντρόφευε καὶ ἐνθάρρυνε ἡ μητέρα της ποὺ προσπαθοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ τῆς τονώσει τὸ φρόνημα, ἔτσι ὥστε νὰ μὴ δειλιάσῃ μπροστὰ στὰ βασανιστήρια καὶ νὰ μὴ φοβηθεῖ τὸ μαρτύριο. Μόλις ἔφθασαν στὸ κριτήριον, ἡ μητέρα της ποὺ τὴν ἀκολουθοῦσε πιστά, ἀπομακρύνθηκε βίαια ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἐνῶ ἡ Ἰακουλίνα ὀδηγήθηκε ἐνώπιον τοῦ κριτῆ, ὅπου, μένοντας πιστὴ σὲ τὴν νοουθεσίαν τῆς μητέρας της, δήλωσε πὼς ἄδικα προσπαθοῦσαν νὰ τὴν μεταπείσουν καὶ πὼς δὲν ἐπρόκειτο νὰ ἀρνηθεῖ τὴν πίστη της. Ὁ κριτὴς νομίζοντας ὅτι θὰ τὴν κάμψῃ βασανίζοντάς τὴν, διέταξε νὰ τὴν γυμνώσουν γιὰ νὰ τὴν ραβδίσουν. Ἡ Ἰακουλίνα ὅμως ἀντιμετώπισε μὲ τέτοια γενναιότητα τὰ χτυπήματα, ὥστε οἱ Τοῦρκοι ἀποφάσισαν νὰ χρησιμοποιήσουν κάποιο ἄλλο μέσο γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ σκοπὸ τους. Συνέχισαν λοιπὸν τὴν προσπάθεια μὲ ὑποσχέσεις καὶ κολακείας ἢ κάποιος μάλιστα Τοῦρκος προύχοντας, τῆς ὑποσχέθηκε νὰ τὴν κάνει νύφη του ἂν ὑπέκυπτε σὲ τὴν προτάσιν τους ἢ ἄλλὰ οὔτε αὐτὲς οἱ προκλήσεις καὶ τὰ δελεάσματα στάθηκαν ἰκανὰ γιὰ νὰ κλονίσουν τὸ φρόνημα τῆς Ἰακουλίνας, γι’ αὐτὸ ὁ κριτὴς διέταξε καὶ πάλι νὰ τὴν ραβδίσουν, χωρὶς ὅμως ἀποτέλεσμα. Ὑστερα ἀπ’ αὐτό, τὴν ράβδισαν γιὰ τρίτη φορά, τόσο ἄγρια, ὥστε τὴν ἄφησαν μισοπεθαμένη.

Σ’ αὐτὴ τὴν κατάστασι τὴν παρέδωσαν σὲ κάποιον χριστιανὸν γιὰ νὰ τὴν μεταφέρει στὸ σπίτι της, ὅπου ἡ μητέρα της ἐναγωνίως προσευχόταν καὶ περίμενε νὰ μάθῃ τὰ ἀποτελέσματα ἀπὸ τὴν σύλληψιν τῆς κόρης της. Ὅταν τὴν ἀντίκρουσε σ’ αὐτὴ τὴν ἄθλια κατάστασι τὴν ἀγκάλιασε καὶ τὸ μόνον ποὺ τὴν ρώτησε ἦταν τί ἔκαμε. Ἡ Ἰακουλίνα μόλις καὶ μετὰ βίας τῆς ἀπάντησε ὅτι: “καὶ τί ἄλλο ἤθελα νὰ κάμω, ὦ μητέρα μου, παρέξ ἐκεῖνο ὅπου μοὶ ἐπαράγγειλες; ἰδοὺ κατὰ τὴν συμφωνίαν ὅπου εἶχαμεν ἐφύλαξα τὴν ὁμολογίαν τῆς

πίστεώς μου”, καὶ ἀμέσως παρέδωσε τὸ πνεῦμα της. Μετὰ τὴν κοίμησίν της τὸ λείψανό της ὅπως καὶ ὅλος ὁ χῶρος τοῦ σπιτιοῦ μέχρι τὸν τόπο ὅπου τὴν ἐνταφίασαν πλημμύρισε ἀπὸ μιὰ ἄρρητη εὐωδία. Τὴν ἴδια νύκτα ἓνα οὐράνιο φῶς στάθηκε πάνω ἀπὸ τὸν τάφο τῆς νεομάρτυρος.

Ἐνα ἀρκετὰ σοβαρὸ πρόβλημα ὑπάρχει σχετικὰ μὲ τὸν τόπο ἐνταφιασμοῦ τοῦ τιμίου λειψάνου τῆς ἁγίας Ἰακουλίνας. Κανένας δὲν γνωρίζει ποῦ ἀκριβῶς τάφηκε καὶ ποῦ βρίσκεται σήμερα τὸ λείψανό της, ἀφοῦ οὔτε στὸ Συναξάριό της, ἀλλὰ οὔτε καὶ κάπου ἄλλοῦ δὲν σημειώνεται ὁ τόπος ταφῆς της. Κάποια προφορικὴ παράδοση ἀναφέρει ὅτι οἱ Τοῦρκοι διέταξαν νὰ ταφεῖ στὸ τζαμί ἔτσι ἔστε, ἔστω καὶ μετὰ τὸ θάνατό της, νὰ τὴν κάμουν δική τους. Τὴ νύκτα ὅμως ἓνα θεῖο φῶς στάθηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸν τάφο τῆς ἁγίας μέχρις ὅτου ὑποχρέωσε τρεῖς χριστιανούς, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων διατηρεῖ ἢ παράδοση, νὰ κλέψουν τὸ λείψανο τῆς Ἰακουλίνας καὶ νὰ τὸ ἐνταφιάσουν σὲ κάποιο μέρος, τὸ ὁποῖο ὀρκίστηκαν νὰ κρατήσουν μυστικὸ ἀπὸ φόβο μὴ τυχὸν τὸ μάθουν οἱ Τοῦρκοι καὶ τὸ συλήσουν. Γι’ αὐτὸ καὶ παρέμεινε ἄγνωστο μέχρι τὶς ἡμέρες μας τὸ μέρος ὅπου θάφτηκε τελικὰ τὸ σῶμα τῆς μάρτυρος.

Ἡ μνήμη τῆς ἁγίας Ἰακουλίνας τιμᾶται ἀπὸ τὸ 1957 στὶς 27 Σεπτεμβρίου, ἡμέρα τῆς τελειώσεώς της. Μέχρι τότε ἡ Ἰακουλίνα ἐορταζόταν στὶς 24 Ἀπριλίου. Αἰτία αὐτῆς τῆς ἐορτολογικῆς μετατοπίσεως ἦταν τὸ ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Ζαγκλιβερίου ἤθελαν νὰ συνδέσουν τὶς δύο μεγάλες πανηγύρεις τοῦ χωριοῦ τους, τοῦ ἁγίου Γεωργίου, στὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου τιμῶνταν ὁ κεντρικὸς ναὸς τοῦ χωριοῦ, καὶ τῆς ἁγίας τους. Ἀπὸ τὸ 1957 ὅμως ἡ Ἰακουλίνα ἄρχισε νὰ ἐορτάζεται πλέον στὶς 27 Σεπτεμβρίου, ἐνῶ ἀπὸ τὸ 1984 καὶ μετὰ, πού συστήθηκε καὶ δευτέρη ἐνορία στὸ χωριό, τῆς ἁγίας Ἰακουλίνας, καὶ ἄρχισε ἡ ἀνοικοδόμησις μεγαλοπρεπέστατου ναοῦ πρὸς τιμὴν της, ἡ μνήμη της καὶ ἡ ἐορτὴ της μετατοπίσθηκαν ἐπισήμως τὴν 27η Σεπτεμβρίου.

Ὁ Βίος καὶ τὸ Μαρτύριο τῆς παρθενομάρτυρος Ἰακουλίνας περιλήφθηκε ἀπὸ τὸν ὅσιο Νικόδημο τὸν Ἁγιορείτη στὸ ἔργο του Νέον Μαρτυρολόγιον, ἐνῶ ἀργότερα συμπεριλήφθηκε καὶ σὲ διάφορες ἄλλες ἐκδόσεις ποὺ ἀκολούθησαν μαζί μὲ τὴν Ἰακολουθία της.

Σὲ κάποιο χειρόγραφο ποὺ βρέθηκε στὸ ναὸ τοῦ ἁγίου Γεωργίου στὸ Ζαγκλιβέρι ὑπάρχει μία πρόσφατα ἐκδομένη Ἰακολουθία πρὸς τιμὴν τῆς Ἰακουλίνας, ποὺ ψαλλόταν μέχρι τὸ 1969. Ἡ Ἰακολουθία, ὡς κάτοχος τῆς ὁποίας φέρεται ὁ μοναχὸς Πολύκαρπος Ἀθ. Γιακούδης Παντοκρατορινὸς καὶ τῆς ὁποίας ὁ συνθέτης εἶναι ἄγνωστος, περιλαμβάνει τὴν Ἰακολουθία τοῦ Ἐσπερινοῦ, τοῦ Ὁρθρου, τὴ Λειτουργία, τὸ Βίο καὶ τὸ Μαρτύριο τῆς Ἁγίας. Τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1969 ὁ ὑμνογράφος τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, Γεράσιμος ὁ Μικραγιαννανίτης, συνέθεσε Ἰακολουθία πρὸς τιμὴν της, ἡ ὁποία ψάλλεται ἀπὸ τότε στὴν ἐορτὴ τῆς ἁγίας. Μέχρι σήμερα ἀκολούθησαν ἀρκετὲς ἐκδόσεις τῆς ἴδιας Ἰακολουθίας, ἐνῶ τὸ 1980 προστέθηκαν καὶ Χαιρετισμοὶ καὶ Ἐγκώμια στὴν παρθενομάρτυρα ἀπὸ τὸν ἴδιο ὑμνογράφο.

Ἡ πρώτη εἰκονογράφηση τῆς νεομάρτυρος χρονολογεῖται τὸ 1858 σὲ κάποιο ἔργο τοῦ ἱεροδιακόνου Ἱεροθέου τῆς Ἱ. Μονῆς Λογγοβάργας καὶ μετέπειτα ἐπισκόπου Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου, ὅπου εἰκονίζονται ὅλοι οἱ μετὰ τὴν ἄλωση νεομάρτυρες ὁ αὐτὴν ἀπεικονίζεται ἡ Ἰακουλίνα μαζί μὲ τὴν Κυράννα καὶ τὴν Ἀργυρῆ.

Ἐπίσης στὸν κεντρικὸ ναὸ τοῦ Ζαγκλιβερίου, τὸν ἅγιο Γεώργιο, βρίσκονται τρεῖς ἀπὸ τὶς παλαιότερες εἰκόνες τῆς ἁγίας. Ἡ πρώτη χρονολογεῖται τὸ 1903 καὶ παρουσιάζει ὀλόσωμη τὴν ἁγίαῦ κάτω ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ περιέχονται δύο σκηνές ἀπὸ τὸ βίο της, ἡ μαστίγωση καὶ ἡ κοίμησή της, ἐνῶ ἐπάνω ἀριστερὰ παριστάνεται ὁ Χριστὸς νὰ εὐλογεῖ τὴν ἁγία. Ἡ δεύτερη εἰκόνα ποὺ παρουσιάζει ἐπίσης ὀλόσωμη τὴν Ἀκυλίνα φέρεται ὡς δέηση τοῦ “Πολυκάρπου Ἀθανασίου Γιαγκούδη Ζαγκλιβερινῶ Παντοκρατορινῶ ἐν Ἀγίῳ Ὀρει τῆ 1 Σεπτεμβρίου 1904”, εἶναι δηλαδὴ προσφορὰ τοῦ ἰδίου προσώπου, δαπάνη τοῦ ὁποῦ ἔγινε καὶ ἡ πρώτη Ἀκολουθία πρὸς τιμὴν τῆς νεομάρτυρος. Τέλος, ἡ τρίτη εἰκόνα εἶναι δέηση τοῦ Παναγιώτη Ἀναγνώστου τὸ 1913, καὶ εἰκονίζονται ἡ ἁγία Ἀκυλίνα μαζί με τὴν ἁγία Κυράννα. Καὶ οἱ τρεῖς εἰκόνες ἔχουν ἁγιορειτικὴ προέλευση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ: Ἀναστασίου, Ἰω., “Νεομάρτυρες τῆς Μακεδονίας: Ἡ Ἁγία Ἀκυλίνα”, Ἐπιστολὰ 18 (1972) 14. Bousquet, R., “Neomartyres orthodoxes”, EO 10 (1907) 152-153. Γλαβίνας, Ἀ., Ἡ νεομάρτυς ἁγία Ἀκυλίνα ἀπὸ τὸ Ζαγκλιβέρι, Ἀρναία 1991. Δουκάκης, Κ., Μέγας Συναξαριστής, τ. Αφ (Σεπτέμβριος), Ἀθῆναι 19482, σσ. 282-284. ΘΗΕ 9 (1966) 403-404. Καστανᾶς, Θ., “Θεσσαλονικεῖς Ἅγιοι”, ΓΠ 19 (1935) 158. Λαγγῆς, Μ., Ὁ Μέγας Συναξαριστής τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τ. Θφ (Σεπτέμβριος), Ἀθῆναι 19815, σσ. 632-635. Μον. Μακάριος Σιμωνοπετρίτης, Le Synaxaire. Vie des Saints de l’Eglise Orthodoxe. Adaption Française par Macaire, moine de Simonos-Petras, tom. premier: Septembre, Octobre, Novembre, Thessaloniki 1987, σσ. 189-190. Μακάριος Κορίνθου - Νικόδημος Ἀγιορείτης - Νικηφόρος Χῖος - Ἀθανάσιος Πάριος, Συναξαριστής Νεομαρτύρων, Θεσσαλονίκη 19892, σσ. 79-82. Νικόδημος Ἀγιορείτης, Νέον Μαρτυρολόγιον, Ἀθῆναι 19613, σσ. 186-188. Meinardus, Otto, “A Study of the Relics of Saints of the Greek Orthodox Church”, Oriens Cristianus 53-54 (1970) 138. Παπαδόπουλος, Χρυσ., Οἱ Νεομάρτυρες, Ἀθῆναι 19703, σ. 84. Περαντώνης, Ἰω., Λεξικὸν τῶν Νεομαρτύρων, τ. Αφ, Ἀθῆναι 1972, σ. 57. Πύρρος, Σωσ., “Δοκίμιον Μακεδονικοῦ Ἀγιολογίου”, Μακεδονικὸν Ἡμερολόγιον τ. Εφ (1912), 26. Χρυσσοστόμου, Γ., “Οἱ Ἅγιοι τῆς Θεσσαλονίκης”, στὸ Χαριστήριον τῶ Παναγιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Θεσσαλονίκης κ.κ. Παντελεήμονι τῶ δευτέρῳ ἐπὶ τῆ συμπληρώσει εἰκοσαετοῦς ἐν Θεσσαλονίκη ποιμαντορίας (1974-1994), Θεσσαλονίκη 1994, σ. 911. Μ.Β.